Nr 172.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av viss överenskommelse mellan kronan och Uppsala stad; given Stockholms slott den 9 mars 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Rosén.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1928.

Närvarande:

Statsministern Ekman, ministern för utrikes ärendena Löfgren, statsråden Thyrén, Ribbing, Gärde, Pettersson, Rosén, Hamrin, Lyberg, von Stockenström.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anhåller chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Rosén att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om godkännande av viss överenskommelse mellan kronan och Uppsala stad samt anför därvid följande.

Sedan Kungl. Maj:t den 31 december 1895, med antagande av vissa utav Uppsala stad gjorda erbjudanden av mark och kontanta bidrag m. m. till det för Andra Svea artilleriregemente — sedermera Upplands artillerirege-

mente — erforderliga kasernetablissemanget, förordnat, att nämnda regemente skulle förläggas till Uppsala, och uppdragit åt arméförvaltningens fortifikationsdepartement att med vederbörande myndighet i nämnda stad inleda underhandlingar om de villkor, som för anbudens bringande till verkställighet kunde erfordras, samt att, sedan enighet därom vunnits, till Kungl. Maj:ts prövning överlämna förslag till överenskommelse med staden, träffades mellan fortifikationsdepartementet och staden ett den 2 december 1897 dagtecknat kontrakt i ämnet, vilket torde få fogas såsom bilaga (Bil. B) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende. Enligt detta kontrakt förband sig staden, i huvudsak, att med nyttjanderätt för kronan, så länge artilleriregementet vore förlagt till platsen, ställa till förfogande ett markområde om tillhopa 35.4199 hektar, att såsom bidrag till kostnaderna för uppförande av artilleriregementets kaserner utgiva 200,000 kronor, samt att kostnadsfritt för kronan framdraga vatten-, avlopps- och gasledningar till artilleriregementets kaserntomt.

Enligt beslut den 23 september 1898 godkände Kungl. Maj:t detta kontrakt med en mindre jämkning, avseende ett förtydligande av viss bestämmelse i fråga om kronans rätt att å det upplåtna området låta fälla träd.

År 1902 blev det för artilleriregementet avsedda kasernetablissemanget färdigställt och taget i bruk.

1925 års riksdags beslut angående försvarsväsendets omorganisation har för Uppsala stad haft till följd, att såväl Upplands artilleriregementes som detachementets ur Skånska husarregementet förläggning till staden upphört, ävensom att Upplands infanteriregementes personalstyrka reducerats. Sedan kasernkommittén, med anledning av vad sålunda förekommit, fört förhandlingar med Uppsala stad i syfte att med staden träffa uppgörelse i ämnet, har kommittén med skrivelse den 23 januari 1928 överlämnat en den 20 och den 23 i samma månad dagtecknad överenskommelse, vilken torde få fogas såsom bilaga (Bil. A) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende. Såsom framgår av överenskommelsen, har densamma, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, träffats under den förutsättningen, att arméns underofficersskola med organisation enligt härordningsbeslutet förlägges till Upplands artilleriregementes ledigblivna kasernetablissemang i Uppsala.

Innan jag ingår på kasernkommitténs förslag till överenskommelse med Uppsala stad, torde jag få i korthet redogöra för vad tidigare förekommit i avseende å frågan om arméns underofficersskolas framtida förläggning m. m. Jag får då först erinra, att underofficersskolan, jämlikt föreskrift i kungl. brev den 28 januari 1927, under utbildningsåret 1927—1928 provisoriskt förlagts till Svea och Göta livgardens kasernetablissemang samt i artilleri- och ingenjörhögskolans förutvarande lokaler.

I skrivelse den 31 maj 1927 framlade dåvarande inspektören för militärläroverken resultatet av en utav honom verkställd undersökning angående

vissa kasernetablissemangs lämplighet såsom förläggnings- och skollokaler för underofficersskolan, ävensom en beräkning av kostnaderna för erforderliga ändringsarbeten och reparationer m. m. i de etablissemang, som för ändamålet kunde komma i fråga. Undersökningen avsåg dels följande i Stockholm belägna etablissemang, nämligen Svea och Göta livgardens etablissemang, Livregementets dragoners och Positionsartilleriregementets förutvarande etablissemang ävensom den s. k. Fredrikshofskasernen, dels ock Upplands artilleriregementes förutvarande etablissemang i Uppsala. Såsom resultat av undersökningen framgick, att Positionsartilleriregementets kasernetablissemang borde i första rummet komma i fråga för skolans förläggning samt artillerietablissemanget i Uppsala i andra rummet. För en förläggning till Uppsala angavs dock såsom en förutsättning, att vissa organisatoriska krav tillgodosåges, nämligen att det nuvarande systemet med timlärare vid skolan i erforderlig omfattning utbyttes mot en anordning med vid skolan fastare bundna lärare samt att övningsmateriel i tillräcklig utsträckning ställdes till skolans uteslutande förfogande. Vidkommande kostnaderna för erforderliga ändrings- och reparationsarbeten gav den utav militärläroverksinspektören föranstaltade utredningen härutinnan till resultat, att kostnaderna skulle beträffande Positionsartilleriregementets förutvarande etablissemang belöpa sig till i runt tal 180,000 kronor, medan motsvarande kostnader i fråga om artillerietablissemanget i Uppsala skulle uppgå till i runt tal 80,000 kronor. Vad beträffar de övriga undersökta förläggningsalternativen, avstyrktes desamma av inspektören för militärläroverken.

I den 14 juli 1927 avgivet utlåtande anförde skolöverstyrelsen, att överstyrelsen ansåge det från pedagogisk synpunkt vara lämpligast, om underofficersskolan förlades till Stockholm.

Kasernkommittén avgav den 10 november 1927 yttrande i ärendet samt anförde därvid, bland annat, att det enligt kommitténs mening icke kunde vara försvarligt, att Positionsartilleriregementets dyrbara kasernområde för längre framtid disponerades för truppförläggning, i all synnerhet som det i Uppsala funnes tillgång till lediga kasernbyggnader, vilka väl lämpade sig för underofficersskolans verksamhet. Härtill komme även, att det i följd av indragningen av Upplands artilleriregemente vore för kronan av intresse att till detta regementes ledigblivna kasernetablissemang förlägga en militär institution, som i avsevärd mån kunde giva Uppsala stad ersättning för förlusten av artilleriregementet. Vidkommande kostnaderna för erforderliga reparations- och ändringsarbeten i de tvenne etablissemang, som satts i fråga för skolans förläggning, hade dessa beträffande Positionsartilleriregementets etablissemang angivits till cirka 100,000 kronor mer än motsvarande kostnader för artillerietablissemanget i Uppsala, men kommittén hölle för sannolikt, att, därest skolan förlades till förstnämnda kasern, krav ganska snart komme att framställas om vidtagande utöver nu ifrågasatta moderniserings- och förbättringsarbeten av ytterligare dylika arbeten i denna mer än 100 år gamla kasernbyggnad.

Kasernkommittén berörde härefter frågan om behovet av övningsterräng för underofficersskolan, därest skolan skulle förläggas till Uppsala, samt meddelade härvid, att det enligt uppgift av skolchefen vore nödvändigt, att skolan finge till sitt förfogande större delen av det markområde, som varit av staden upplåtet såsom exercisfält för artilleriregementet. Enligt kommitténs mening borde kronan söka att med äganderätt förvärva de delar av artilleriregementets övningsfält, som vore erforderliga för bedrivande av underofficersskolans övningar. I följd härav hade kommittén vid sina förhandlingar med Uppsala stad upptagit frågan om ett byte mellan kronan och staden på så sätt, att staden till kronan med äganderätt överläte de markområden av artillerifältet, som lämpligen borde tagas i anspråk såsom övningsterräng för underofficersskolan, samt att kronan å sin sida i vederlag lämnade viss annan, kronan tillhörig mark, som staden syntes hava intresse av att förvärva. Kommittén påpekade i detta sammanhang, att chefen för Upplands regemente med styrka hade framhållit önskvärdheten utav att kronan med äganderätt kunde av staden förvärva ett markområde, i areal innehållande cirka 16 hektar, som vore beläget mellan detta regementes egentliga övningsfält — det s. k. Rosendalsfältet — och regementets skjutbana, enär övningarna lede väsentligt avbräck av att sagda markområde, vilket som en kil trängde in mellan de olika av regementet disponerade delarna av övningsfältet, icke finge användas för övningsändamål.

Kasernkommitténs skrivelse den 23 januari 1928.

I sin förutnämnda skrivelse den 23 januari 1928 har kasernkommittén till en början redogjort för betydelsen för Uppsala stad av 1925 års riksdags beslut i försvarsfrågan samt för stadens uppoffringar i anledning av truppförbandsförläggningarna till staden. Härutinnan anför kommittén:

Upplands artilleriregemente skulle enligt 1925 års härordningsbeslut helt försvinna. Betydelsen för staden av detta beslut framginge av nedanstående tablå:

Härordning av år	Antal							Summa beräknade avlöningsförmåner	Årskontingent värnpliktiga	Utbildningstid för värnpliktiga (antal dagar)
	Officerare	Underofficerare	Manskap	Musikpersonal	Civilmilitär personal	Pensionerad personal	Summa			
1892.....	41	34	423	25	11	—	534	613,000	180	90
1901.....	48	41	300	19	4	—	412	649,000	c:a 330	365
1914.....	54	45	300	18	4	—	421	924,000	c:a 330	365 225*)

*) Under det s. k. provisoriet från och med 1920 års klass.

Under omkring 25 års tid hade Upplands artilleriregemente varit förlagt i Uppsala. Sedan Kungl. Maj:t och riksdagen bestämt, att ett artilleriregemente skulle förläggas till staden, hade uppförandet av ett kasernetablissemang påbörjats. År 1902 hade de nyuppförda kasernerna kunnat tagas i bruk av regementet.

Det mellan kronan och Uppsala stad upprättade avtalet angående förläggningen av Upplands artilleriregemente (ursprungligen benämnt Andra Svea artilleriregemente) till staden vore grundat å 1892 års härordning. Avlöningsförmånerna till regementets fast anställda personal enligt nämnda härordning — utan det tillägg av 100 procent, varmed jämlikt de av kommittén antagna grunder höjning skett i tablån — kunde beräknas hava uppgått till i runt tal 306,500 kronor.

Enligt 1925 års härordning skulle *Upplands infanteriregemente* bibehållas vid sin nuvarande förläggning i Uppsala, men organiseras såsom ett normalinfanteriregemente, omfattande sex utbildningsenheter. Angående innebörden för staden av denna förändring finge kommittén hänvisa till följande tablå:

Härordning av år	Antal							Summa beräknade avlöningsförmåner	Årskontingent värnpliktiga	Utbildningstid för värnpliktiga (antal dagar)
	Officerare	Underofficerare	Manskap	Musikpersonal	Civilmilitär personal	Pensionerad personal	Summa			
1901.....	47	38	267	33	4	—	389	590,000	630	240
1914.....	53	39	204	33	4	—	333	806,000	630	340 165*)
1925.....	40	26	135	21	4	4	230	585,000	760	140

*) Under det s. k. provisoriet från och med 1920 års klass.

Under omkring 20 års tid hade, förutom omförmälda två truppförband, till Upplands artilleriregementes kasernetablissemang i Uppsala varit förlagt ett detachement av Skånska husarregementet (två skvadroner). Denna förläggning, som varit av provisorisk natur, skulle enligt 1925 års riksdags beslut upphöra, och detachementet hade numera förflyttats från staden.

Upplands infanteriregemente hade sedan lång tid tillbaka haft sina övningar förlagda till den gamla mötesplatsen Polacksbacken invid Uppsala. Regementets år 1912 färdigbyggda kasernetablissemang vore beläget å kronan tillhörig mark å själva mötesplatsen. För infanteriregementets förläggning till Uppsala hade staden icke verkställt några som helst uppoffringar.

Vidkommande artilleriregementets förläggning till staden funnes däremot upprättat ett den 2 december 1897 dagtecknat kontrakt mellan kronan och staden, enligt vilket kontrakt staden i och för ordnandet av förläggningen för regementet åtagit sig vissa förpliktelser (se Bil. B).

Enligt av Svenska stadsförbundet lämnad uppgift hade Uppsala stad på grund av 1897 års kontrakt ställt till kronans förfogande ett markområde om cirka 40 hektar.[1]) Staden hade dock förbehållit sig rätt att återfå området, därest detsamma icke vidare komme att användas av artilleriregementet. Såsom bidrag till kostnaderna för uppförandet av regementets etablissemang hade staden därjämte erlagt ett kontant belopp av 200,000 kronor. Slutligen hade staden anlagt avlopps-, vatten- och gasledningar till kaserntomten för en kostnad av 15,000 kronor.

För bedömande av den ekonomiska inverkan, en indragning av de till Uppsala förlagda truppförbanden skulle medföra för staden, hade Svenska stadsförbundet vidare meddelat följande sifferuppgifter: Artilleriregementet jämte husardetachementet hade vid mantalsskrivningen för år 1924 omfattat en personal, som jämte familjemedlemmar (hembiträden ej inräknade) utgjort

[1]) Rätteligen innehölle markområdet i areal 35.4199 hektar.

omkring 800 personer. I staden mantalsskriven personal tillhörande infanteriregementet hade samma år uppgått till omkring 200 personer.[1]) Av den bevillningspliktiga inkomsten för år 1923 belöpte på den förra personalgruppen 968,160 kronor och på den senare gruppen 330,190 kronor eller tillhopa 1,298,350 kronor. Såsom avnämare vid stadens elektricitets-, gas- och vattenverk hade regementena år 1923 erlagt tillhopa omkring 41,000 kronor. Härtill komme de avgifter, som för samma ändamål erlades av alla enskilda avnämare bland personalen. De utgifter, som under år 1922 bestritts av kassaförvaltningarna vid regementena, hade uppgått i runt tal till 4.5 miljoner kronor, varav omkring 2.6 miljoner kronor utgjorts av avlöningar. Detta belopp syntes kunna beräknas till största delen hava kommit till användning i Uppsala med omnejd. Av återstoden, 1.9 miljoner kronor, kunde beräknas, att den övervägande delen åtgått till inköp i staden.

Stadens folkmängd hade vid ingången av år 1927 uppgått till något mer än 30,000 personer. Den inkomst, varå utskylder för år 1927 utdebiterats i staden, hade uppgått till 37,226,000 kronor och det samma år utdebiterade beloppet till 1,842,867 kronor. Under tiden 1910—1927 hade kommunalskatten i Uppsala per bevillningskrona varit lägst 4 kronor 60 öre, år 1923, samt högst 8 kronor, år 1919. Kommunalskatten hade de senaste åren, 1926 och 1927, varit 4 kronor 95 öre per bevillningskrona.

I fråga om de militära övningsområdena i Uppsala anför kasernkommittén följande.

Av handlingar, tillgängliga hos arméförvaltningens fortifikationsdepartement, hade inhämtats, att det till Upplands artilleriregementes disposition upplåtna markområdet i Uppsala bestode av följande fastigheter:

1) *Mark, som kronan ägt, innan regementet förlades till Uppsala.*

a) Genom ett kungl. brev den 11 juni 1897 hade förordnats, att de å Uppsala stads skifteskarta med Litt. D III, D V, D VI, D VII, D VIII, D IX, D X, D XI, och D XII betecknade områden, det med Litt. D III betecknade dock allenast till en areal av 2.65 hektar, skulle ställas till arméförvaltningens förfogande för att användas till exercisfält för Andra Svea artilleriregemente. Dessa områden, vilka utgjorde stadsägorna 348, 347, 685, 361, 362, 363, 364, 365 och 366, innehölle i areal tillhopa omkring 20.1805 hektar.

b) Genom kungl. brev den 27 maj 1892 hade bestämts, att tre å Uppsala stads skifteskarta med Litt. D XIII, D XIV och D XV betecknade, kronan tillhöriga områden ävensom en därintill belägen, kronan likaledes tillhörig lägenhet med namn Brunnshagen skulle sammanläggas med Upplands regementes mötesplats Polacksbacken. Dessa markområden syntes ingå i det av artilleriregementet disponerade kasernområdet. Tillhopa innehölle förstnämnda tre områden, utgörande stadsägorna 367, 368 och 369, omkring 8.6440 hektar. En del av det med Litt. D XIII betecknade området (stadsägan 367) torde, på sätt nedan angåves, hava genom köpebrev den 15 februari 1900 förvärvats av professorskan S. M. Hedenius. Stadsägan 367 innehölle i areal 1.5348 hektar, men en del av detta område (ängslotten Ruddammarna), omfattande 1.405 hektar, syntes den 19 februari 1900 hava lagfarits för kronan. Av tillgängliga handlingar hade icke kunnat utredas belägenheten och omfattningen av lägenheten Brunnshagen.

2) *Mark, som för artilleriregementets räkning av kronan inköpts.*

Genom köpebrev den 15 februari 1900 hade kronan av professorskan S. M. Hedenius för 4,000 kronor förvärvat ängslotten Ruddammarna, enligt

[1]) Infanteriregementets kasernetablissemang vore beläget utom stadens område.

uppgift innehållande $2^1/_2$ tunnland, (1 hektar 40,5 ar) belägen å Uppsala stads område. Lagfart å detta fång hade meddelats kronan den 19 februari 1900.

3) *Mark, som Uppsala stad med nyttjanderätt upplåtit till kronan.*

Denna mark utgjordes av de två jordområden, som staden enligt kontraktet den 2 december 1897 (Jfr Bil. B.) ställt till kronans förfogande, så länge artilleriregementet vore förlagt till platsen. Enligt lämnad uppgift innehölle det ena området 30.36 hektar och det andra området 5.0599 hektar eller sålunda tillhopa 35.4199 hektar. Områdena omfattade stadsägorna 370, 372, 377, 380 och 684.

Å södra delen av den mark, som staden med nyttjanderätt upplåtit till kronan, hade för artilleriregementets räkning anordnats en skjutbana, vilken gränsade omedelbart intill den av Upplands infanteriregemente disponerade skjutbanan. Infanteriregementets skjutbana vore anlagd å mark, som kronan efter expropriation med äganderätt förvärvat av Uppsala stad.

Å den av staden med nyttjanderätt upplåtna marken hade vidare uppförts tre förrådsbyggningar, ett kruthus samt ammunitionsförråd. Därjämte hade å området anordnats en idrottsplats.

Det av artilleriregementet disponerade kasernetablissemanget vore uppfört å den mark, som kronan med äganderätt besutte, samt beläget å östra sidan av den från Uppsala till Flottsund ledande allmänna landsvägen. I övrigt finge kommittén hänvisa till skrivelsen bifogade kartor över artilleriregementets övningsfält i Uppsala.

För sina övningar hade artilleriregementet begagnat icke blott i det föregående berörda markområden utan jämväl det för Upplands infanteriregemente avsedda övningsfältet å Polacksbacken invid Uppsala. Visserligen hade arméförvaltningen den 11 maj 1904 fastställt gränsen mellan Upplands artilleriregementes och Upplands infanteriregementes områden å Polacksbacken, men för övningsändamål hade de båda truppförbanden å ömse sider begagnat icke blott sina egna utan jämväl det andra förbandets markområden. Särskilt torde infanteriregementet i ganska stor utsträckning hava bedrivit övningar å de områden, som av Uppsala stad med nyttjanderätt upplåtits för artilleriregementets räkning.

Den till Upplands infanteriregementes förfogande ställda marken utgjordes enligt av kasernofficeren vid regementet lämnad uppgift av följande områden:

1) *Infanteriregementet med äganderätt tillhöriga områden.*

a) Polacksbacken med kasernområde och exercisfält, i areal innehållande 44 hektar 72 ar, därav 55 ar kökträdgård för underofficerare.

b) Egendomen Rosendal, belägen på västra sidan om den från Uppsala till Flottsund ledande allmänna landsvägen och utgörande regementets egentliga övningsfält. Denna egendom, som i areal innehölle 85 hektar 18.8 ar, hade kronan enligt köpebrev den 16 oktober 1906 för 55,000 kronor inköpt av F. Wodell. Kronan hade erhållit lagfart å fånget den 26 november 1906.

2) *Till infanteriregementet upplåtna områden mot ersättning till Uppsala akademi för förlorad betesrätt.*

a) Delar av Åsen 1^1 med en areal av 26 hektar 73 ar, vilka områden enligt kungl. brev den 28 april 1893 upplåtits tillsvidare till regementet från domänstyrelsen. (Områdena stode under domänstyrelsens förvaltning.)

b) Del av Åsen 1^1 med en areal av 16 hektar 64.5 ar, vilket område enligt kungl. brev den 23 juni 1910 tillsvidare upplåtits till regementet. (Jämväl detta område stode under domänstyrelsens förvaltning.)

För anordnande av en skjutbana för infanteriregementet hade kronan år 1892 för en löseskilling av 1,867 kronor 76 öre av Uppsala stad exproprierat en lägenhet om 4 hektar av den s. k. Stadsskogen å Uppsala stads område. Denna skjutbana vore belägen omedelbart söder om den för artilleriregementet avsedda skjutbanan.

Det för infanteriregementets behov upplåtna markområdet, inberäknat skjutbanan, innehölle enligt kasernofficerens uppgifter i areal tillhopa omkring 177 hektar.

Artilleriregementets markområden torde innehålla, det kronan med äganderätt tillhöriga området minst 29 hektar, samt det område, som av staden med nyttjanderätt upplåtits till kronan, så länge artilleriregementet vore förlagt till platsen, omkring 35 hektar.

Beträffande slutligen den mellan kasernkommittén och staden träffade överenskommelsen anför kommittén huvudsakligen följande:

Vid de förhandlingar i ersättningsfrågan, som ägt rum mellan kasernkommittén och representanter för Uppsala stad, hade kommittén ansett sig böra utgå från den förutsättningen, att Upplands artilleriregementes ledigblivande kasernetablissemang skulle tagas i anspråk av arméns underofficersskolor. Till Uppsala skulle sålunda, förutom Upplands infanteriregemente (efter den 1 januari 1928 benämnt Upplands regemente), bliva förlagd en militär institution, som i viss mån skulle komma att bereda staden ersättning för det indragna artilleriregementet.

Enligt av inspektören för militärläroverken lämnad uppgift kunde det beräknas, att arméns underofficersskolor komme att bliva den största av de fasta militära undervisningsanstalterna. Personalen vid skolorna torde inalles komma att uppgå till

25 officerare,
11 underofficerare,
50—60 civila lärare (under förutsättning att nuvarande system, d. v. s. timlärare, i fråga om anställningssättet bibehölles; eljest ett 20-tal fast anställda lärare eller också kombinerat system med delvis fast anställda lärare, delvis timlärare),
350—400 elever samt
90 man handräckning.

Större delen av den militärpersonal, som komme att hava sin verksamhet vid skolorna, torde emellertid komma att bliva mer eller mindre tillfälligt kommenderad till tjänstgöring å platsen. Endast en del befattningshavare kunde påräknas bliva så fast bundna vid skolorna, att de bleve mantalsskrivna i Uppsala. Under sådana omständigheter kunde förläggningen av arméns underofficersskolor till Uppsala icke medföra, att staden tillfördes skatteobjekt i samma utsträckning, som staden erhållit genom artilleriregementets personal. Däremot torde ur konsumtionssynpunkt skolornas förläggande till Uppsala vara till stor fördel för staden, då skolornas verksamhet komme att pågå under så gott som hela året.

I detta sammanhang ville kommittén erinra om att den stat, som förslagsvis uppgjorts för underofficersskolans och förberedande underofficersskolans befattningshavare enligt 1925 års härordning, upptoge ett förslagsanslag å något mer än 200,000 kronor (oberäknat dyrtidstillägg). I denna summa inginge emellertid ett icke obetydligt antal arvoden.

Såsom förut berörts, hade Uppsala stad jämlikt 1897 års kontrakt med nyttjanderätt ställt till kronans förfogande ett markområde om tillhopa 35.4199 hektar. Detta markområde skulle emellertid enligt kontraktets be-

stämmelser återställas till staden i samband med att artilleriregementet indroges. Såsom bidrag till kostnaderna för uppförande av artilleriregementets kaserner hade staden, såsom redan nämnts, till kronan utgivit 200,000 kronor samt för anordnande av avlopps-, vatten- och gasledningar till kaserntomten tillskyndats kostnader, uppgående till 15,000 kronor.

Som staden för infanteriregementet icke verkställt några uppoffringar, förefunnes enligt kommitténs mening icke något som helst skäl att bereda staden gottgörelse för den relativt obetydliga minskning, som komme att inträda vid detta truppförband.

I följd av artilleriregementets indragning hade staden däremot framställt yrkande dels att omedelbart återfå de med nyttjanderätt till kronan upplåtna markområdena, dels ock att av kronan återbekomma det kontant erlagda bidraget för artillerikasernernas uppförande, 200,000 kronor, eller åtminstone större delen av detta belopp.

Under framhållande av, att en ifrågasatt förläggning av arméns underofficersskolor till Uppsala i avsevärd mån skulle komma att bereda staden ersättning för det indragna artilleriregementet, hade kasernkommittén bestritt de sålunda framställda kraven. Särskilt hade kommittén ansett yrkandet om att återbekomma beloppet å 200,000 kronor icke vara motiverat.

Efter ingående förhandlingar hade staden förklarat, att för den händelse underofficersskolorna förlades till platsen i stället för artilleriregementet, vore staden villig avstå från varje ersättningsanspråk mot kronan, såvitt anginge det kontant erlagda beloppet, 200,000 kronor, ävensom i fråga om övriga krav, som kunde framställas i anledning av artilleriregementets indragning. Jämlikt bestämmelserna i 1897 års kontrakt hade staden dock yrkat att återfå de för artilleriregementets räkning upplåtna markområdena.

För den händelse arméns underofficersskolor skulle förläggas till Uppsala, vore det enligt kommitténs förmenande nödvändigt tillse, att för skolornas övningar lämplig övningsterräng stode till förfogande. Det av infanteriregementet disponerade övningsfältet invid Uppsala vore i och för sig jämförelsevis begränsat. Såväl för detta truppförband som för underofficersskolorna torde det vara synnerligen önskvärt, att större delen av det markområde, som varit av staden upplåtet såsom exercisfält för det indragna artilleriregementet, alltjämt finge utnyttjas för övningsändamål. Då härtill komme, att kronan å sistomförmälda mark låtit uppföra flera byggnader och vidtagit andra kostbara åtgärder (anordnande av skjutbana och idrottsplats m. m.), syntes det för kronan vara av stort intresse att av staden med äganderätt förvärva de delar av artilleriregementets övningsfält, som vore erforderliga för militära ändamål. Vid förhandlingarna med staden hade i följd härav upptagits frågan om att verkställa ett byte mellan kronan och staden på så sätt, att staden till kronan med äganderätt överläte de markområden av artillerifältet, som lämpligen borde tagas i anspråk såsom övningsterräng för underofficersskolorna, samt att kronan å sin sida i vederlag lämnade viss annan, kronan tillhörig mark i närheten av Uppsala, som staden syntes hava intresse av att förvärva.

Sedan stadens representanter anslutit sig till förslaget om verkställande av markbyten mellan kronan och staden, hade vid besök i Uppsala, därvid jämväl chefen för arméns underofficersskolor varit tillstädes, närmare fastställts å marken de områden, som skulle bliva föremål för byte.

Å en av mätningsingenjören i Uppsala Eric Nohldén upprättad, skrivelsen bifogad översiktskarta hade närmare utmärkts de förslag till jordbyten, som skulle komma till stånd; och finge kommittén hänvisa till denna karta jämte därå angiven beskrivning rörande de olika områdena.

Det förslag till överenskommelse i ersättningsfrågan, som i samband härmed blivit utarbetat (se bil. A), hade uppgjorts under förutsättning, att arméns underofficersskolor med organisation enligt 1925 års härordningsbeslut förlades till Upplands artilleriregementes kasernetablissemang i Uppsala. Kronan skulle enligt överenskommelsen med äganderätt till staden överlåta lotterna nr 1—4, 7 och 12—21, i areal innehållande tillhopa 38,542 hektar, av kronolägenheten Uppsala hovstalläng i Danmarks socken och Vaksala härad av Uppsala län. Enligt ett den 13 november 1925 upprättat arrendekontrakt hade Uppsala stad på arrende fått dessa marklotter till sig upplåtna av domänstyrelsen. Arrendetiden omfattade 5 år, räknat från den 14 mars 1927 till den 14 mars 1932, och årliga arrendeavgiften utgjorde 2,495 kronor. Lotterna vore belägna öster om Fyrisån strax söder om staden och hade å den av mätningsingenjören Nohldén upprättade kartan utmärkts med grön färgbeteckning.

Från domänstyrelsen hade kasernkommittén infordrat vissa uppgifter rörande dessa lotter, och hade nämnda styrelse med skrivelse den 28 oktober 1927 överlämnat dels avskrift av det nu gällande arrendekontraktet, dels ock uppgifter om taxerings- och saluvärden å fastigheterna, hämtade ur 1924 års arrendeuppskattningsinstrument. Taxeringsvärdet för samtliga de till Uppsala stad utarrenderade lotterna av Hovstallängen, med en areal av 38,542 hektar, hade uppgivits vara 115,500 kronor (varav tomt och industrivärde 38,500 kronor) samt saluvärdet 192,710 kronor. Domänstyrelsen hade i sin skrivelse till kommittén meddelat, att ur förvaltningssynpunkt intet hinder torde föreligga för en överlåtelse av dessa lotter till Uppsala stad.

Uppsala stad skulle vidare med äganderätt av kronan förvärva det å kartan med blå färgbeteckning angivna markområdet, utgörande stadsägorna 347 och 348 ävensom norra delen av stadsägan 685 och i areal innehållande tillhopa omkring 7.686 hektar. Detta område, beläget väster om landsvägen mellan Uppsala och Flottsund, utgjorde norra delen av det kronan med äganderätt tillhöriga artillerifältet och vore jämförelsevis plant. Enligt uttalanden av chefen för Upplands infanteriregemente och chefen för arméns underofficersskolor kunde denna del av övningsfältet utan olägenhet avstås.

I utbyte för de områden, som Uppsala stad sålunda skulle förvärva av kronan, hade staden förklarat sig villig att med äganderätt till kronan överlåta:

1) Ett å kartan med röd färgbeteckning utmärkt markområde, beläget söder om infanteriregementets skjutbana. Detta område utgjordes av stadsägorna 371 och 688 ävensom del av stadsägan 651 samt innehölle i areal cirka 16,368 hektar. Området vore beläget omedelbart norr om Upplands infanteriregementes egentliga övningsfält, det s. k. Rosendalsfältet. Chefen för nämnda regemente hade med styrka framhållit önskvärdheten av att kronan med äganderätt kunde av staden förvärva detta område. Regementets övningar lede väsentligt avbräck av att området, vilket som en kil trängde in mellan de olika av regementet disponerade delarna av övningsfältet, icke finge användas för övningsändamål. Jämväl chefen för arméns underofficersskolor hade betonat, att det vore av intresse att erhålla tillgång till en sammanhängande övningsterräng. För dessa skolor vore det dock i första hand av vikt att få disponera större delen av det nuvarande artillerifältet, vilket vore beläget i omedelbar närhet av artillerikasernen;

2) Ett å kartan med röd färgbeteckning utmärkt område, beläget norr om infanteriregementets skjutbana. Detta område bestode av stadsägorna 370 och 380 ävensom delar av stadsägorna 377 och 651 samt innehölle i areal cirka 19,186 hektar;

3) Ett å kartan med gul färgbeteckning angivet markområde, utgörande

stadsägan 372 och södra delen av stadsägan 684. I areal innehölle detta område cirka 7,751 hektar.

De under 2) och 3) upptagna områdena omfattade till huvudsaklig del den mark, som staden enligt 1897 års kontrakt med nyttjanderätt upplåtit till kronan för artilleriregementets räkning. Å dessa områden funnes anordnade såväl artilleriregementets nuvarande skjutbana som en idrottsplats. Därjämte vore ammunitionsförrådet, bestående av flera smärre, kronan tillhöriga byggnader, beläget å det södra av dessa områden.

Vidkommande det å kartan med grå färgbeteckning utmärkta markområdet, hade staden förklarat sig icke under några omständigheter vilja i detta sammanhang avhända sig äganderätten till detsamma. Området, som omfattade sydvästra delen av stadsägan 377 och i areal innehölle cirka 4,660 hektar, gränsade åt väster omedelbart intill den staden tillhöriga Stadsskogen. Som området ansetts erforderligt för underofficersskolornas övningar samt å detsamma icke blott funnes uppförda tre större förrådsbyggnader (av plåt) och ett kruthus, tillhöriga kronan, utan jämväl en mindre bostadsbyggnad, som kronan enligt lämnad uppgift skulle hava inlöst, hade kommittén ansett det vara nödvändigt att bibehålla området med nyttjanderätt för kronans räkning. Staden hade slutligen medgivit, att så länge arméns underofficersskolor eller annan militär institution av i huvudsak samma omfattning som nämnda skolor vore förlagda till Upplands artilleriregementes kasernetablissemang i Uppsala, skulle kronan utan vederlag med nyttjanderätt få disponera detta markområde. Staden hade dock förbehållit sig rätt till avverkning av å området växande skog.

Vad anginge norra delen av stadsägan 684 och norra delen av stadsägan 377, vilka utgjorde återstående delen av det markområde, som för artilleriregementets räkning enligt 1897 års kontrakt varit upplåtet till kronan, skulle dessa jämlikt § 9 i den upprättade överenskommelsen återgå i stadens besittning. För militära övningars bedrivande vore denna del av övningsfältet av mindre betydelse. Staden hade däremot intresse av att återfå full dispositionsrätt till detta område, enär det gränsade omedelbart intill villastaden Kåbogärde.

Enligt det uppgjorda förslaget till markbyten mellan kronan och staden skulle kronan med äganderätt förvärva av staden områden med en areal av sammanlagt 43,305 hektar samt staden av kronan erhålla områden med en areal av tillhopa 46,228 hektar. Kronan skulle därjämte alltjämt med nyttjanderätt få till sig upplåtet ett område om 4,660 hektar.

Å de markområden, som enligt överenskommelsen vore avsedda att av staden överlåtas till kronan, funnes icke några byggnader, tillhöriga staden. Å stadsägan 371, som arrenderades av Upplands Ansgarieförening, funnes däremot uppfört ett nämnda förening tillhörigt soldathem. Enligt kommitténs mening borde denna förening beredas möjlighet att alltjämt få behålla sin byggnad å platsen. Å stadsägan 688 funnes belägna några för jordbruksändamål avsedda hus, vilka emellertid tillhörde den nuvarande arrendatorn och sålunda icke inginge i överlåtelsen.

Efter besiktning av de olika fastigheter, som skulle komma att bliva föremål för byte mellan kronan och staden, hade kommittén kommit till den uppfattningen, att de å ömse sidor lämnade prestationerna i stort sett kunde anses likvärdiga. Med hänsyn till att en del av den mark, hörande till Hovstallängen, som staden skulle förvärva, vore sankt belägen invid Fyrisån, torde detta område icke kunna i värde anses motsvara samma areal av de områden, kronan skulle förvärva av staden med äganderätt.

Därest överenskommelsen vunne godkännande, torde såväl de önskemål, som framställts av chefen för Upplands infanteriregemente, som de krav

chefen för underofficersskolorna ansett sig böra uppställa för att erhålla tillgång till lämplig övningsterräng, hava blivit behörigen tillgodosedda.

Som det upprättade förslaget till överenskommelse borde bliva föremål för prövning redan av 1928 års riksdag, hade i § 2 kunnat stadgas, att marklotterna av kronolägenheten Uppsala hovstalläng skulle från den 1 oktober 1928 med äganderätt besittas av staden. För tiden 14 mars—1 oktober 1928 hade staden ansetts böra vara befriad från utgivande av arrendeavgift för dessa lotter, eftersom staden kunnat påfordra att redan den 1 januari 1928 återbekomma hela det markområde, som jämlikt 1897 års kontrakt varit upplåtet till artilleriregementet.

Orsaken till att kronan enligt föreskrift i § 5 först den 14 mars 1929 skulle vara berättigad tillträda det söder om infanteriregementets skjutbana belägna markområdet vore den, att staden hade detta område utarrenderat. Staden hade icke kunnat åtaga sig att med nuvarande arrendatorn träffa avtal om markens avstående förrän till nämnda dag.

I § 10 hade staden förbehållit sig rätt att från ett söder om Grindstugan beläget område, å kartan särskilt utmärkt med litt. o, n, s, r, och innehållande i areal omkring 45 ar, avhämta för stadens behov erforderlig rödsand. Redan enligt 1897 års kontrakt hade en dylik rätt varit staden tillförsäkrad. Staden hade emellertid enligt lämnad uppgift ännu icke vid något tillfälle begagnat sig av rätten att avhämta sand å området. Med hänsyn till att kronan nu med äganderätt skulle förvärva markområdet hade det synts kommittén tveksamt, om en dylik rätt alltjämt borde tillförsäkras staden. Då staden påfordrat, att, därest medgivande härtill icke kunde lämnas, ifrågavarande markområden måtte undantagas från överlåtelsen, hade kommittén emellertid ansett det vara för kronan fördelaktigare att förvärva området med äganderätt samt att medgiva staden att för eget behov avhämta rödsand å platsen. Som staden under 30 års tid icke begagnat sig av denna rätt, torde det icke kunna antagas, att densamma i någon större utsträckning komme att utnyttjas. Givetvis bleve staden skyldig att vid begagnande av denna sin rätt iakttaga de föreskrifter, som kunde komma att meddelas av vederbörande statliga förvaltningsmyndigheter.

I § 11 hade på stadens begäran intagits föreskrift om, att den väg, som från allmänna landsvägen Uppsala—Grindstugan framginge mellan stadsägorna 366 och 370 i västlig riktning mot Stadsskogen, icke finge av kronan avstängas för allmän trafik. Häremot hade kommittén icke ansett något vara att erinra.

Jämlikt bestämmelser i § 12 finge å det med blå färgbeteckning å kartan utmärkta markområdet, vilket staden skulle förvärva av kronan, icke uppföras byggnader, vilka vore avsedda att inrymma kaféer eller förlustelselokaler. Med hänsyn till det korta avståndet till artilleriregementets kaserner hade det ansetts lämpligt, att ett dylikt servitut lades å nämnda markområde.

Myndigheternas yttranden över kasernkommitténs förslag.

Över kasernkommitténs förevarande förslag till överenskommelse hava yttranden avgivits av chefen för östra arméfördelningen, efter chefens för Upplands regemente hörande, av arméförvaltningens fortifikationsdepartement samt av domänstyrelsen.

Chefen för östra arméfördelningen har anfört, att enär det område, som vore beläget mellan Upplands regementes skjutbana och dess övningsområde omkring Rosendal, genom den föreslagna överenskommelsen med Uppsala stad avsåges att övergå i kronans ägo och således önskemålet att för rege-

mentet erhålla ett sammanhängande och för övningar lämpligt område bleve uppfyllt, han icke hade något att erinra mot överenskommelsen.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har förklarat sig icke heller hava något att erinra mot den föreslagna överenskommelsen.

Domänstyrelsen har anfört följande.

Kasernkommittén hade i fråga om fastigheterna uttalat, att kommittén kommit till den uppfattningen, att de å ömse sidor lämnade prestationerna i stort sett kunde anses likvärdiga och att, med hänsyn till att en del av den mark, hörande till Hovstallängen, som staden skulle förvärva, vore sankt belägen invid Fyrisån, detta område icke kunde i värde anses motsvara samma areal av de områden kronan skulle förvärva av staden med äganderätt.

Häremot ansåge sig styrelsen böra erinra, att dessa områden förut ansetts mycket begärliga just på grund av deras läge mellan Fyrisån och järnvägen. Uppsala stad hade ock tidigare gjort framställning om deras förvärvande i och för utvidgning av det enda Uppsala stad tillhörande område, som lämpade sig för industriella anläggningar. Sankt belägna kunde möjligen dessa jordar anses vara på grund av deras ringa höjd över Fyris' vattenstånd, men vattensjuka vore de ej, om än med hänsyn till jordbeskaffenheten, mylla på lerbotten, de ej utgjorde den bästa grund för bebyggande. Styrelsen hölle för sin del före, att deras saluvärde per hektar räknat måste anses ej obetydligt högre än jordarnas vid artillerikasernen, och av dessa sistnämnda jordar syntes det å kartan med blått betecknade området, vilket kronan skulle överlåta till staden, på grund av sin belägenhet vara det i marknaden mest värderade.

Styrelsen ansåge det föreslagna ägoutbytet ekonomiskt sett ej vara fördelaktigt för kronan; men med hänsyn till kronans intresse att förvärva lämpligt övningsfält för underofficersskolan och de stora uppoffringar staden tidigare gjort för artilleriregementets förläggande i staden, funne sig styrelsen ej böra avstyrka godkännande av ifrågavarande preliminära överenskommelse under villkor, att statens domäners fond därvid nedskreves med ett mot taxeringsvärdet å förenämnda hovstallänglotter svarande belopp.

Förevarande, mellan kasernkommittén och Uppsala stad träffade preliminära överenskommelse har, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, grundats på den förutsättningen, att arméns underofficersskola förlägges till förutvarande Upplands artilleriregementes kasernetablissemang i Uppsala. Vid prövning av de alternativ, som i avseende å underofficersskolans förläggning ansetts kunna ifrågakomma, har jag för min del kommit till den uppfattningen, att Uppsala-alternativet är ur olika synpunkter det lämpligaste. Jag förordar alltså skolans förläggande till det ledigblivna artillerietablissemanget i Uppsala från och med utbildningsåret 1928—1929. Departementschefen.

För ordnandet av skolans förläggning på nyss angivet sätt skulle enligt den av inspektören för militärläroverken verkställda utredningen krävas vissa ändrings- och reparationsarbeten till en beräknad kostnad av omkring 80,000 kronor. Huruvida några mera betydande ändringsarbeten verkligen äro av behovet påkallade, torde framdeles böra göras till föremål för förnyad undersökning. För närvarande synes icke något särskilt anslagsäskande för ändamålet erforderligt, utan torde medel på annat sätt kunna beredas för bestridande av kostnaderna för sådana smärre reparationsarbeten m. m.,

som kunna befinnas vara oundgängligen behövliga redan i samband med skolans inflyttning i de för densamma avsedda lokalerna. Sålunda torde härför kunna få tagas i anspråk, förutom medel å ordinarie byggnadsanslaget, jämväl något mindre uppkommande överskott å de reserverade medel, som enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 155 till innevarande års riksdag avsetts för vissa byggnadsarbeten m. m. vid arméns truppförband.

Vad härefter angår den av kasernkommittén under ovan angivna förutsättning träffade preliminära överenskommelsen med Uppsala stad, innebär densamma i huvudsak ett markbyte mellan kronan och staden, varvid skulle till staden överlåtas, bland annat, vissa under domänstyrelsens förvaltning hörande områden. Då de från militärt håll framförda önskemålen i fråga om erforderliga övningsområden för såväl Upplands regemente som underofficersskolan härigenom torde bliva på ett fullt tillfredsställande sätt tillgodosedda, har jag, efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet, funnit mig böra tillstyrka, att överenskommelsen för kronans vidkommande godtages. Såsom av domänstyrelsen föreslagits, torde, i samband med överlåtelsen till staden av de under styrelsens förvaltning hörande markområdena, domänfonden böra nedskrivas med ett mot taxeringsvärdet å dessa områden svarande belopp.

De avstycknings- och lagfartskostnader, vilkas bestridande enligt överenskommelsen skulle ankomma på kronan, torde kunna utgå av till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna förut omförmälda den 20 och den 23 januari 1928 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt Uppsala stad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse (Bil. A),

dels ock medgiva, att statens domäners fond må, i samband med överlåtelse å staden av de i § 1 av överenskommelsen omförmälda markområden, nedskrivas med ett mot dessas taxeringsvärde svarande belopp.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Yngvar Månsson.

Bil. A.

Med anledning av att 1925 års riksdag beslutat, att det till Uppsala förlagda artilleriregementet skall helt indragas, träffas härmed — under förutsättning att arméns underofficersskolor med organisation enligt 1925 års riksdagsbeslut förläggas till Upplands artilleriregementes kasernetablissemang i Uppsala — mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, å ena sidan, samt Uppsala stad, å andra sidan, följande överenskommelse:

§ 1.

Kronan skall med äganderätt till staden överlåta marklotterna nr 1—4, 7 och 12—21 om tillsammans 38,542 hektar av kronolägenheten Uppsala hovstalläng i Danmarks socken och Vaksala härad av Uppsala län. Markområdena, vilka överlåtas i befintligt skick, hava till läge och gränser med grön färgbeteckning närmare angivits å en år 1927 av mätningsingenjören i Uppsala Eric Nohldén upprättad karta.

§ 2.

Som de i § 1 omförmälda markområden enligt ett den 13 november 1925 upprättat arrendekontrakt av Kungl. domänstyrelsen upplåtits till Uppsala stad på arrende för en tid av fem år, räknat från den 14 mars 1927 till den 14 mars 1932, skall detta arrendekontrakt från den 1 oktober 1928 anses vara förfallet och staden från sistnämnda dag med äganderätt besitta områdena. För tiden 14 mars—1 oktober 1928 skall staden icke vara skyldig utgiva någon arrendeavgift till kronan för omförmälda områden.

§ 3.

Kronan skall vidare med äganderätt till staden överlåta det å förenämnda, av mätningsingenjören Nohldén upprättade karta med blå färgbeteckning utmärkta markområde, utgörande stadsägorna 347 och 348 samt norra delen av stadsägan 685. Detta markområde, vilket i areal innehåller cirka 7,686 hektar, skall staden äga tillträda den 1 oktober 1928.

§ 4.

Sedan förrättningar för avstyckning av de i §§ 1 och 3 angivna markområden ägt rum, skola särskilda avhandlingar upprättas mellan kronan och staden angående områdenas överlåtande till staden. Staden skall bestrida samtliga kostnader för avstyckning av områdena ävensom för erhållande av lagfart å desamma.

§ 5.

Staden skall med äganderätt till kronan överlåta *dels* det å förberörda karta med röd färgbeteckning utmärkta markområde, beläget söder om Upplands infanteriregementes skjutbana och utgörande stadsägorna 371 och 688 samt del av stadsägan 651, *dels* det å samma karta med röd färgbeteckning utmärkta markområde, beläget norr om nämnda skjutbana och utgörande stadsägorna 370 och 380 samt delar av stadsägorna 377 och 651, *dels ock* det å samma karta med gul färgbeteckning utmärkta markområde utgörande stadsägan 372 och södra delen av stadsägan 684.

De i denna paragraf omförmälda markområden innehålla i areal, det söder om infanteriregementets skjutbana belägna, med röd färgbeteckning utmärkta cirka 16,368 hektar, det norr om samma skjutbana belägna, med röd färgbeteckning utmärkta cirka 19,186 hektar och det med gul färgbeteckning

utmärkta cirka 7,751 hektar. Förstnämnda markområde skall kronan äga tillträda den 14 mars 1929. De två sistberörda områdena, vilka kronan hittills med nyttjanderätt disponerat, skola från och med nämnda dag med äganderätt besittas av kronan.

§ 6.

Sedan förrättningar för avstyckning av de i § 5 omförmälda markområden ägt rum, skall särskild avhandling upprättas mellan kronan och staden angående områdenas överlåtande till kronan. Kronan skall bestrida samtliga kostnader för avstyckning av dessa områden ävensom för erhållande av lagfart å desamma.

§ 7.

De under §§ 1 och 3 samt § 5 avsedda fastigheterna bytas mellan kronan och staden utan mellanavgift att ägas och innehavas med enahanda rätt, varmed överlåtaren innehaft dem.

Före tillträdet skall överlåtaren till motparten överlämna gravationsbevis, utvisande att överlåten fastighet icke är besvärad av inteckningar.

§ 8.

Så länge arméns underofficersskolor med organisation enligt 1925 års riksdags beslut eller annan militär institution av i huvudsak samma omfattning äro förlagda till Upplands artilleriregementes kasernetablissemang, förbinder sig staden att till kronan utan vederlag med nyttjanderätt upplåta ett å förenämnda karta med grå färgbeteckning utmärkt markområde, utgörande sydvästra delen av stadsägan 377 och i areal innehållande cirka 4.660 hektar. I denna nyttjanderätt innefattas icke rätt till avverkning av å området växande skog, utan skall sådan rätt vara staden förbehållen.

§ 9.

Norra delen av stadsägan 684 och norra delen av stadsägan 377 skola jämlikt bestämmelserna i det kontrakt, som den 2 december 1897 upprättats mellan arméförvaltningen, å kronans vägnar, å ena sidan, samt staden, å andra sidan, omedelbart efter det att denna överenskommelse blivit godkänd, återgå i stadens besittning.

§ 10.

I överensstämmelse med vad som gällt enligt i föregående paragraf omförmälda, den 2 december 1897 upprättade kontrakt tillförsäkras staden rätt att å den söder om Grindstugan belägna del av stadsägan 380, som å kartan betecknats med litt. o, n, s, r, och innehåller i areal omkring 45 ar, avhämta för stadens behov erforderlig rödsand.

§ 11.

Den väg, som från allmänna landsvägen Uppsala—Grindstugan framgår mellan stadsägorna 366 och 370 i västlig riktning mot Stadsskogen, må icke av kronan avstängas för allmän trafik.

§ 12.

Det i § 3 omförmälda markområde må icke användas till uppförande av byggnader, i vilka inrymmas kaféer eller förlustelselokaler. Till säkerhet för beståndet av detta servitut må inteckning till förmån för de i § 5 angivna, närgränsande fastigheter meddelas i det i § 3 berörda markområde.

§ *13.*

Staden förbinder sig att så länge arméns underofficersskolor eller annan militär institution av i huvudsak samma omfattning äro förlagda till Upplands artilleriregementes kasernetablissemang, på sin bekostnad underhålla de till kaserntomten framdragna ledningarna från stadens gas-, elektricitets- och vattenverk ävensom avloppsledningen från kaserntomten; och åtager sig staden att tillhandahålla nyssnämnda institutioner gas, vatten och elektricitet till samma priser, som i övrigt inom staden gälla för förbrukning av motsvarande omfattning.

§ *14.*

Staden förklarar sig avstå från framställande av ersättningsanspråk mot kronan i anledning av de inskränkningar i försvarsorganisationen, som i följd av 1925 års riksdags beslut i försvarsfrågan skola komma till stånd.

Av denna överenskommelse äro två exemplar upprättade, av vilka Kungl. Maj:t och kronan erhållit det ena samt Uppsala stad det andra exemplaret.

Stockholm den 23 januari 1928.

För kasernkommittén:
JOHAN JÖNSSON.

Nils Berlin.

Uppsala den 20 januari 1928.

För Uppsala stad:

ANDERS STRANDBERG. K. G. EWERLÖF. C. P. WAHLMARK.
AXEL JOHANSSON. THORE ENGSTRÖMER.

Bil. B.

Kontrakt mellan Uppsala stad samt Kungl. Maj:t och kronan.

Sedan Kungl. Maj:t med riksdagen bestämt, att Kungl. Andra Svea artilleriregemente skall förläggas till Uppsala, är i enlighet med förut gjorda anbud och underhandlingar mellan Kungl. arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar samt Uppsala stad genom dess fullmäktige följande avtal träffat:

1:o) I enlighet med stadens anbud i underdåniga skrivelser den 27 januari och den 20 oktober 1893 upplåter staden till Kungl. Maj:t och kronan för omförmälda regementes behov, så länge detsamma är förlagt till Uppsala, med tillträdesrätt räknad från den 14 sistlidne mars, *dels* ett jordområde av 12 hektar, omfattande de så kallade Burmanska och Nordströmska vretarne samt Carlshagen med undantag av 24.6 ar av sydöstra hörnet och det väster därom belägna intill stadens skogsmark gränsande området, *dels ock* ytterligare till exercisfält för regementet erforderlig mark till en areal av 18.36 hektar eller ett område beläget mellan kronans å stadens karta med D III samt D V—D XII betecknade ägolotter i öster och stadens skogsmark i väster samt omfattande en remsa om 5.72 hektar av nämnda skogsmark; gränsande den härigenom upplåtna marken, tillhopa 30.36 hektar och å en här vidfogad karta utmärkt med rött streck, som betecknas med bokstäverna, c, b, p, ó, i, h, g, f, e, d och e, tillhopa med kronans förberörda ägolotter i norr till stadens åkerjord och annan kronans mark, i öster till landsvägen mellan Flottsund och Uppsala, i söder till Grindstugan och det i nästföljande moment upplåtna område samt i väster till stadens övriga skogsmark.

2:o) Med enahanda rätt, som i nästföregående moment sägs, upplåter staden till Kungl. Maj:t och kronan i enlighet med stadens anbud i skrivelse till Kungl. arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 16 oktober 1896, ett område om 5.0599 hektar mark å vidfogade karta omslutet med rött streck, betecknat med bokstäverna i, k, l, n, o och ó samt gränsande i norr till den i nästföregående moment avhandlade mark, i öster till Grindstugen och Kronoparken, i söder till Kungl. Upplands regementes skjutbana samt i väster till stadens skogsmark.

3:o) Staden, som i första momentet förbehållit sig 24.6 ar av sydöstra hörnet av Carlshagen, å kartan utmärkt med bokstäverna a, b, p och ó, förbehåller sig tillika rätt att å den söder om Grindstugan belägna del av den i 2 momentet upplåtna mark, vilken del å kartan betecknats med bokstäverna o, n, s och r och innehåller omkring 45 ar, avhämta för drätselkammarens behov möjligen erforderlig rödsand.

4:o) Kungl. Maj:t och kronan tillförsäkras rätt att å den upplåtna marken fälla träd för fältets planering och för beredande av plats för tygstatsbyggnader eller andra ändamål; och äger staden, som bibehåller äganderätten till skogen och vården av densamma, rätt att avhämta och skyldighet att, efter anmaning från regementet, bortföra de sålunda avverkade träden ävensom att avverka och avhämta de träd, som för skogens vård och skötsel kunna efter skogstjänstemans anvisning komma att nedhuggas.

5:o) Skulle det nu beslutade kasernetablissemanget för Kungl. Andra Svea artilleriregemente icke vidare för nämnda regemente komma att användas, skall Kungl. Maj:t och kronan till staden utan kostnad för densamma åter avträda den enligt första och andra momenten här ovan upplåtna mark.

6:o) Såsom bidrag till kostnaden för uppförande av ett kasernetablissemang för merberörda regemente å nu bestämd plats öster om vägen från Flottsund, förbinder sig staden jämlikt erbjudande i underdånig skrivelse den 8 februari 1894, att till Kungl. Maj:t och kronan samt disposition av Kungl. arméförvaltningens fortifikationsdepartement erlägga två hundra tusen (200,000) kronor, vilket belopp skall till nämnda departement betalas med en tredjedel eller 66,666 kronor 67 öre inom detta års utgång, ett lika belopp 66,666 kronor 67 öre den 3 december 1898 samt återstoden 66,666 kronor 66 öre den 3 december 1899.

7:o) Under den tid den upplåtna marken är i Kungl. Maj:ts och kronans besittning, skall kronan, som enligt gällande lag är befriad från gäldande av kommunalutskylder, vara ansvarig för andra utskylder och onera, som till äventyrs kunna för marken ifrågakomma.

8:o) Staden förbinder sig dessutom att kostnadsfritt för kronan till kaserntomten å Ruddamsvreten framdraga och underhålla ledningar från stadens gas- och vattenverk ävensom att från nämnda tomt anlägga avloppsledning, varemot Kungl. Maj:t och kronan, som i likhet med övriga abonnenter skall erlägga avgift till staden för gas- och vattenförbrukning från stadens verk, själv bekostar ledningars anbringande inom kasernetablissemangets område.

9:o) Detta kontrakt skall underställas Kungl. Maj:ts nådiga prövning.

Av kontraktet äro två exemplar upprättade och växlade mellan Kungl. arméförvaltningens fortifikationsdepartement och stadens fullmäktige.

Uppsala den 2 december 1897.

Å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar:
H. ELLIOT.
M. MORTON.
Axel Göransson.

Å Uppsala stads Fullmäktiges vägnar:
CARL v. BAHR.
Fullmäktiges ordförande.
Johan v. Bahr.